

120. Voorstel voor een nieuwe procedure bij onbetwiste vorderingen

MR. M.R. VAN ZANTEN

Het Nederlandse rechtssysteem voorziet bij een onbetwiste vordering, anders dan het geval is in een aantal ons omringende landen, niet in een doelmatige procedure om een executoriale titel te verkrijgen. De praktijk is erbij gebaat dat schade en administratieve lasten bij schuldeisers (en schuldenaren) zoveel mogelijk worden voorkomen. De invoering van een bijzondere procedure in Nederland voor het verkrijgen van een executoriale titel ingeval van onbetwiste vorderingen is daarvoor van belang. In deze bijdrage wordt, onder verwijzing naar eerdere publicaties van andere auteurs, de mogelijke opzet van een dergelijke procedure beschreven. De auteur roept een nieuw kabinet op in de volgende kabinetsperiode een wetsvoorstel op dit punt in te dienen bij de Tweede Kamer.¹

Het probleem van wanbetaling

Op de eerste pagina van de website van kredietinformatieverlener Graydon is het volgende opgenomen:

‘Wanbetalers leveren het Nederlandse bedrijfsleven jaarlijks een schadepost op van maar liefst 10 miljard euro. Oninbare vorderingen vormen een van de grootste bedreigingen voor de liquiditeit en daarmee de toekomst van een onderneming.’²

Wanbetaling is dus een ernstig gevaar voor de Nederlandse economie. Als gevolg van de coronapandemie zal het aantal oninbare vorderingen in bepaalde branches (denk aan de horeca-, reis- of evenementenbranche) waarschijnlijk ook sterk zijn toegenomen. Tegelijkertijd kan worden vastgesteld dat de rechterlijke macht in Nederland steeds meer is (over)belast. Dat leidt tot achterstanden in de afdoening van zaken (er moet soms lang worden gewacht op een uitspraak of een datum voor de mondelinge behandeling) en overbelasting van rechters, die door de hoge werkdruk steeds minder tijd kunnen besteden aan de afdoening van steeds meer zaken. Een groot deel van de zaken betreft verstekzaken. Zaken waarin het gaat over vorderingen waartegen geen bezwaar bestaat. Bij deze zaken hoeft de rechter geen juridisch geschilpunt op te lossen maar gewoonweg een executoriale titel verschaffen. Uit onderzoek uit 2011 blijkt dat het aantal verstekvonnissen groot is. Bij de sector kanton betrof het 84% van de uitgesproken vonnissen, dat wil zeggen 425.455

zaken. Bij de sector civiel ging het om 41% van de uitgesproken vonnissen, dat wil zeggen 9.501 verstekzaken.³ In deze verstekzaken komt in maar 0,01% van de gevallen de bij verstek veroordeelde partij in verzet en start de procedure alsnog met twee partijen op tegenspraak.⁴

Het probleem van de hoge kosten voor een titel

Wanneer een schuldeiser (uiteindelijk) besluit om rechtsmaatregelen te nemen tegen zijn schuldenaar, loopt hij tegen twee problemen aan. Het eerste probleem betreft de daarmee gepaard gaande kosten. De hoogte van het griffierecht, ook wanneer sprake is van een verstekprocedure of wanneer de vordering onbetwist is, wordt vaak als een hindernis gezien om de procedure daadwerkelijk te starten.

De hoogte van het griffierecht wordt vaak als een hindernis gezien om de procedure daadwerkelijk te starten

Zo bedraagt bijvoorbeeld het door een ondernemer te betalen griffierecht voor een procedure bij de kantonrechter over een vordering van niet meer dan € 500 maar liefst € 126. Als

1 Dit artikel is een bewerking van de bijdrage van de auteur aan het door de KBvG georganiseerde verkiezingsdebat *Schulden in perspectief* op 11 maart 2021.

2 Zie: <https://www.graydon.nl/nl/resources/wiki/debiteuren>.

3 Zie X.E. Kramer, I. Tillema & M.L. Tuil, 'De verstekprocedure getoetst: een empirisch onderzoek naar de verstekprocedure in het licht van het KEI-programma', *TCR* 2014, nr. 1, p. 1, met een verwijzing naar het onderzoek van R.J.J. Eshuis, N.E. de Heer-de Lange & B.J. Diephuis, *Rechtspleging civiel en bestuur 2010. Ontwikkelingen en samenhangen*, Den Haag: Boom Juridische uitgevers 2011, p. 243 (tabel 5.2) en 244 (tabel 5.3).

4 X.E. Kramer, I. Tillema & M.L. Tuil, 'De verstekprocedure getoetst: een empirisch onderzoek naar de verstekprocedure in het licht van het KEI-programma', *TCR* 2014, nr. 1, p. 8.

het gaat om een vordering van meer dan € 500 (tot € 12.500) dan bedraagt het griffierecht zelfs € 507.⁵

De kosten voor de rechtspraak van een verstekzaak bij de kantonrechter bedragen daarentegen slechts € 12. Jongbloed en Van der Putten hebben in 2018 geschat dat zowel de rechtspraak als het ministerie van Justitie en Veiligheid ‘winst’ maken op verstekzaken bij het kantongerecht, dat wil zeggen de gemaakte kosten ten opzichte van de opbrengst griffierechten eindigen in een bate voor het Rijk.⁶

Daarnaast zorgen de huidige procedures voor een aanzienlijke opslag op de te executeren vorderingen. Uit empirisch onderzoek uit 2012 blijkt dat de proceskosten bij vorderingen tot € 2.500 leiden tot een gemiddelde kostenopslag van de vordering van 151% (te weten een bedrag van € 437).⁷ Deze opslag is de schuldenaar verschuldigd waardoor dit ook bij hem tot lastenverzwaring leidt.

Een tweede probleem is de complexiteit van de dagvaardingsprocedure. Een dagvaarding moet aan vele formaliteiten voldoen. Door de substantiëringsplicht en de zaken die in het kader van de ambtshalve toets moeten worden aangeleverd, is het opstellen van een dagvaarding dusdanig complex dat de schuldeiser een gemachtigde nodig heeft (wat weer kosten met zich mee brengt) en zowel schuldeiser als gemachtigde veel tijd kost. Dit is allemaal goed te begrijpen als er daadwerkelijk een geschil is. Maar in de duizenden zaken per jaar waarin er geen enkel geschil is (de factuur wordt gewoon niet betaald), is dit een verkwisting van tijd en geld. Het is deze zinloze exercitie die schuldeisers ten onrechte weerhoudt om nakoming af te dwingen. De vorderingen worden afgeschreven en verdisconteerd in de prijzen van de wel betalende klanten.

De huidige procedures zorgen voor een aanzienlijke opslag op de te executeren vorderingen

Landen om ons heen hebben, al dan niet op grond van Europese wetgeving, speciale procedures ingevoerd om snel en goedkoop een executoriale titel te kunnen krijgen ingeval

van onbetwiste vorderingen.⁸ De Nederlandse regering wees bij elke gelegenheid naar de al bestaande kantongerecht (verstek)procedure, die inderdaad ook relatief snel tot een executoriale titel leidt. Daardoor zou geen behoefte bestaan aan een speciale procedure voor onbetwiste vorderingen. De regering raakt hier alleen het argument ‘snelheid’. Miskend wordt dat de verstekprocedure onnodig kostbaar en complex is.

Geconstateerd kan worden dat in Nederland een voor zowel de schuldeiser als de schuldenaar zeer kostbaar systeem in stand wordt gehouden. In deze tijd waarin met recht aandacht wordt gevraagd voor maatschappelijk verantwoord incasseren van vorderingen en de schuldenproblematiek, is het tijd voor een aanpassing van het systeem.

De oplossing: contouren van een nieuwe procedure in Nederland

In navolging van België, waar sinds juli 2016 de IOS (Invordering Onbetwiste Schulden) procedure bestaat en zoals al eerder in de literatuur beschreven,⁹ is het wenselijk dat in Nederland een procedure bij onbetwiste vorderingen wordt ingevoerd. Deze moet op zo kort mogelijke termijn worden ingevoerd zodat schuldeisers en schuldenaren in Nederland niet langer de dupe worden van het huidige systeem en het ontbreken van een geëigende rechtsgang. Schuldeisers komen, zeker in deze coronatijd, in financiële problemen door het niet (kostenefficiënt) kunnen incasseren van lage, onbetwiste vorderingen en dreigen zelf ten onder te gaan. Aan de kant van de schuldenaar stapelen schulden zich op die, zodra wel rechtsmaatregelen worden getroffen, ook nog eens worden verhoogd met allerlei kosten waardoor het schuldenprobleem nog groter worden.

De nieuwe procedure kan er, zoals eerder beschreven door Jongbloed en Van der Putten, als volgt uitzien. De schuldeiser overhandigt de onbetwiste facturen aan de gerechtsdeurwaarder. Vervolgens betekent de gerechtsdeurwaarder de aanmaning en voegt de onbetaalde facturen en een eenvoudig opgesteld reactieformulier toe. Binnen een vastgestelde termijn, bijvoorbeeld twee weken, heeft de schuldenaar de mogelijkheid te reageren. Dat kan op drie manieren, door: a) te betalen; b) een verzoek te doen tot gespreide betaling of c) verweer te voeren.

Als er in het geheel niet is gereageerd, verlijdt de gerechtsdeurwaarder een proces-verbaal van niet betwisting. Dit

5 Het wetsvoorstel dat voor lagere vorderingen meer griffierechtcategorieën introduceert, is inmiddels door de Eerste Kamer. Hoewel hierdoor een stap is gezet in de goede richting, bedraagt het griffierecht voor vorderingen van meer dan € 500 nog altijd € 312 en daarmee dus tot 62% van de vordering (35.439).

6 S.J.W. van der Putten & M.R. van Zanten (red.), *Compendium Beslag- en executierecht*, A.W. Jongbloed & S.J.W. van der Putten, *Een oplossing voor de omslachtige incassopraktijk: het verkrijgen van executoriale titels bij erkende en niet-betwiste geldvorderingen*, p. 342, Den Haag: Sdu Uitgevers 2018. Zie ook: A.W. Jongbloed, 'Nederland kan wel degelijk iets leren van de invordering van onbetwiste schulden in België', *BER* 2019/58, p. 17.

7 X.E. Kramer, M.L. Tuil & I. Tillema, *Verkrijging van een executoriale titel in incasso zaken*, onderzoek door de Erasmus School of Law van de Erasmus Universiteit Rotterdam in opdracht van het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum (WODC), december 2012, p. 9.

8 Het bekendste voorbeeld is het Duitse *Mahnverfahren*, de gerechtelijke aanmaningsprocedure die de tenuitvoerlegging van geldvorderingen vereenvoudigt. Verder kan worden gewezen op de Franse *injonction de payer* dat leidt tot een rechterlijk betalingsbevel in een procedure waarin de gedaagde verstek laat gaan. Zie verder: X.E. Kramer, M.L. Tuil & I. Tillema, *a.w.*, p. 121 e.v.

9 S.J.W. van der Putten & M.R. van Zanten (red.), *Compendium Beslag- en executierecht*, A.W. Jongbloed & S.J.W. van der Putten, *Een oplossing voor de omslachtige incassopraktijk: het verkrijgen van executoriale titels bij erkende en niet-betwiste geldvorderingen*, Den Haag: Sdu Uitgevers 2018, p. 343. Zie ook: A.W. Jongbloed, 'Nederland kan wel degelijk iets leren van de invordering van onbetwiste schulden in België', *BER* 2019/58, p. 19.

proces-verbaal is, samen met de betekende factuur, een executoriale titel waartegen verzet bij de rechter openstaat. Wordt er wel verweer gevoerd, dan volgt geen proces-verbaal en zal door de schuldeiser een reguliere dagvaardingsprocedure gestart moeten worden.

Wanneer er in een gerechtelijke procedure geen verweer wordt gevoerd, vindt de afhandeling ook nu plaats zonder dat de schuldenaar is gehoord. In dat geval is de toets van de rechter beperkt tot ‘kennelijk onrechtmatig of ongegrond’. Deze afwijzingsgrond doet zich in de praktijk zelden voor.¹⁰ Om misbruik te voorkomen, kan in de voorgestelde procedure worden gedacht aan een extra beveiliging voor de niet-verschenen schuldenaar. Het bepalen van een maximum rentepercentage en een maximum bedrag aan bijkomende kosten voor dit soort procedures helpt tegen misbruik en beschermt de (niet-verschenen) schuldenaar.

Het recht op toegang tot de rechter moet altijd gewaarborgd blijven. De mogelijkheid van verzet tegen de executoriale titel zorgt ervoor dat de schuldenaar geen rechten heeft verspeeld door na betekening geen verweer te voeren. Daarmee blijft de nieuwe procedure uitsluitend van belang voor de gevallen waarvoor deze ook is bedoeld, namelijk voor het verkrijgen van een executoriale titel ingeval van een onbetwiste vordering. Nadat de deurwaarder de aanmaning, de facturen en het reactieformulier heeft betekend, heeft de schuldenaar zelf in de hand of sprake is van een onbetwiste vordering.

De hiervoor kort geschetste procedure voor het verkrijgen van een executoriale titel ingeval van onbetwiste vorderingen verschilt enigszins van de IOS in België.¹¹ In België moet de schuldeiser zich wenden tot een advocaat. In de voorgestelde Nederlandse procedure is de gerechtsdeurwaarder van begin tot einde belast met de zaak, zonder dat er sprake is van verplichte procesvertegenwoordiging door een advocaat. Met de waarborgen van een maximum bedrag aan rente en bijkomende kosten, en de mogelijkheid van verzet, lijkt de noodzaak tot verplichte inschakeling van een advocaat niet direct aanwezig. Uit de parlementaire geschiedenis van België blijkt ook geen argument waarom de advocaat in het definitieve ontwerp een verplichte rol heeft gekregen. In België geldt de IOS voorlopig nog uitsluitend voor vorderingen van ondernemingen op ondernemingen (B2B) en niet van ondernemingen op consumenten (B2C). Er kan ook in Nederland voor worden gekozen deze procedure eerst uitsluitend open te stellen voor B2B-vorderingen en dan, afhankelijk van de evaluatie van de wet, ook voor B2C-vorderingen. Overwogen zou kunnen worden de procedure eerst als pilot in te voeren om te onderzoeken of de ervaringen positief zijn.

10 Antwoord Nederland op Groenboek betreffende een Europese procedure inzake betalingsbevelen en maatregelen ter vereenvoudiging en bespoediging van de procesvoering over geringe vorderingen (COM 746 def).

11 Zie over deze procedure: L. de Mol & J. Rodriguez y Cantell, ‘De buitengerechtelijke procedure voor invordering van onbetwiste schulden (IOS): balans en perspectieven’, *TIBR* 2020/2, RL-56-79, en A.W. Jongbloed, ‘Nederland kan wel degelijk iets leren van de invordering van onbetwiste schulden in België’, *BER* 2019/58, p. 17-19.

Uitvoering oplossing en te verwachten voordelen

De invoering vergt een kleine aanpassing van de Gerechtsdeurwaarderswet (Gdw), namelijk in art. 2 Gdw een toevoeging bij de ambtelijke taken: ‘*het opstellen van executoriale titels in de gevallen waarin dit bij of krachtens de wet aan hem wordt opgedragen*’. Verder is een toevoeging in het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering noodzakelijk van bepalingen voor de introductie van deze procedure voor erkende en niet-betwiste geldvorderingen. Tenslotte moet er een tarief worden vastgesteld voor de griffierechten die verschuldigd zijn bij het voeren van de eventuele verzetprocedure.

Voordeel voor de rechterlijke macht is dat deze wordt verlost van vele (verstek)procedures waarin geen geschil behoeft te worden beslecht maar uitsluitend een executoriale titel moet worden verschaft. Tijd en publieke middelen kunnen dan worden besteed aan de zaken waarin juist wel een beslechting van een geschil wordt voorgelegd. Dat is een groot goed.

Voordeel voor de schuldenaar is dat het door hem te betalen bedrag niet verhoogd wordt met hoge kosten, waardoor hij mogelijk minder snel in een uitzichtloze financiële positie komt te verkeren. Op deze wijze is er meer kans voor de schuldenaar alsnog zijn schuldeisers te voldoen. Met alle oplopende kosten wordt dit veel moeilijker, zo niet onmogelijk. Dit kan de schuldenaar meer perspectief geven.

Voor de schuldeiser is het voordeel dat deze niet eerst hoeft te investeren om een erkende vordering te kunnen incasseren (kosten voor bijstand en griffierechten) in de hoop deze ooit nog eens van de debiteur terug te ontvangen. En dat er geen onnodige tijd gaat zitten in het opstellen van een dagvaarding. Dit voorkomt het ten onrechte afschrijven van vorderingen en financiële problemen bij de schuldeiser.

Inmiddels heeft de Koninklijke Beroepsorganisatie van Gerechtsdeurwaarders (KBvG) in het position paper van 11 maart 2021¹² gepleit voor het eenvoudiger en goedkoper halen van je recht, zonder de rechter. De KBvG pleit voor het invoeren van de hiervoor beschreven procedure en daarnaast voor een verlaging van het griffierecht. De KBvG stelt voor het tariefverschil tussen natuurlijke en rechtspersonen af te schaffen of een nieuw lager tarief in te voeren wanneer de schuldenaar geen verweer voert.

Aandachtspunten

Voorafgaand aan invoering van een nieuwe procedure voor het verkrijgen van een executoriale titel voor onbetwiste vorderingen dient er ook oog te zijn voor bezwaren die kunnen worden opgeworpen tegen de voorgestelde procedure. Hierna bespreek ik vier aandachtspunten.

12 Gepubliceerd op de website van de KBvG, www.kbv.nl, zie p. 18-21.

Het eerste, en – in mijn ogen – belangrijkste aandachtspunt dat bespreking verdient is het feit dat met invoering van de nieuwe procedure aan een ander dan de overheidsrechter¹³ de bevoegdheid wordt gegeven een executoriale titel te verstrekken. Gesteld zou kunnen worden dat dit een uitsluitende bevoegdheid is van de rechter en afgifte van een executoriale titel door de deurwaarder in strijd komt met het primaat van de rechter, zoals vastgelegd in art. 112 van de Grondwet.¹⁴ Het is niet voor niets dat dit in de Grondwet op deze wijze is opgenomen. De overheidsrechter is onafhankelijk en zal bij de berechting van het geschil standpunten in overeenstemming met het geldende recht, en soms ook ambtshalve, moeten toetsen.

De invoering vergt een kleine aanpassing van de Gerechtsdeurwaarderswet

Deze bezwaren zijn begrijpelijk indien sprake zou zijn van een andere dan een onbetwiste vordering. Juist wanneer het gaat om een onbetwiste vordering, en de schuldenaar afziet van het aankruisen van het vakje ‘ik wil verweer voeren/ik ben het niet eens met de vordering’ op het reactieformulier of afziet van het instellen van verzet, komt de grondwettelijke bevoegdheid van de rechter niet in gevaar. Het nadrukkelijk afzien van verweer door de schuldenaar kan gezien worden als instemming met de procedure die wordt voorgesteld door de deurwaarder. Daarmee zou sprake zijn van een overeengekomen alternatieve wijze van geschillenbeslechting. Bij het op deze wijze starten van de procedure en bij het afzien van het instellen van verzet, is eigenlijk geen sprake van geschillenbeslechting, omdat de schuldenaar nu juist aangeeft het eens te zijn met de ingestelde vordering.

Ook nu kan een ander dan de rechter een executoriale titel afgeven, namelijk de notaris. Het proces bij de notaris is echter niet ingericht op het verwerken van grote stromen aan kleine, onbetwiste geldvorderingen. De kosten ervan zijn eenvoudigweg te hoog. Daarbij zal de schuldenaar die niet naar de rechter gaat, ook niet naar de notaris gaan zodat de akte niet kan worden verleden.

Het is juist de deurwaarder die dagelijks in contact staat met deze schuldenaren en letterlijk aan de deur staat om tekst en uitleg te geven. De deurwaarder is als ‘uitvoerder van het recht’ per definitie nooit degene die geschillen beslecht. Dat is uitsluitend aan de rechter voorbehouden. Net zoals de rechter (en de notaris) is de deurwaarder, echter onafhankelijk en onpartijdig. Hij zal de processtappen op ambtseid verklaren en daarbij hebben te garanderen dat de belangen van de schuldenaar zijn gewaarborgd. Deze onafhankelijk-

heid en onpartijdigheid zijn de pijlers van het ambt en vastgelegd in diverse regelingen.¹⁵

Zo lang er voldoende waarborgen zijn voor de schuldenaar om te ‘ontsnappen’ uit de door de schuldeiser gekozen route (buiten de rechter om) en hem de gelegenheid te geven het geschil te laten beoordelen door de rechter, lijkt dit niet aan de invoering van de procedure in de weg te hoeven staan.

De sleutel ligt in de handen van de politiek en het nieuwe kabinet. Het is te hopen dat snel tot actie wordt overgegaan

Het tweede argument is dat de verstekprocedure in Nederland toch al leidt tot het snel verkrijgen van een executoriale titel. Met de procedure wordt niet sneller een titel verkregen en in die zin is de voorgestelde procedure een overbodige procedure. Dat is een deels terecht argument. Hiermee wordt echter miskend dat het sneller krijgen van een titel nooit het argument is geweest voor een nieuwe procedure. Probleem is namelijk dat de weg naar een verstekvonnis niet een hele gemakkelijke is en voor de aanbrengrer van de zaak wel degelijk langer is dan de weg naar de door de deurwaarder te verkrijgen executoriale titel. Er moet door een daartoe gespecialiseerde partij (gemachtigde, advocaat, rechtskundig adviseur, deurwaarder, incassobureau) een dagvaarding worden opgesteld met inachtneming van alle wettelijke vereisten met betrekking tot de inhoud. Er moet, zoals hiervoor al is aangegeven, een relatief hoog bedrag aan griffierechten worden betaald. Er moet worden gewacht tot het gerecht het oordeel gereed heeft. En dat allemaal voor een vordering waarvan de schuldenaar heeft aangegeven dat deze correct is. Wanneer dan ook rente en kosten wettelijk zijn genormeerd voor deze procedure, heeft de verstekprocedure geen duidelijke meerwaarde meer ten opzichte van de voorgestelde procedure.

Het derde argument is dat in consumentenzaken sprake is van een verplichte ambtshalve toetsing op grond van het Europese recht of er sprake is van oneerlijke bedingen, bijvoorbeeld met betrekking tot rente of buitengerechtigde kosten. Op grond hiervan zou de voorgestelde procedure tot bezwaren kunnen leiden in geval van B2C-vorderingen. In deze procedure wordt de consument-schuldenaar de toegang tot de rechter en daarmee een ambtshalve toets onthouden. Dit kan voorkomen worden door de procedure uitsluitend in te voeren voor vorderingen van ondernemingen op andere ondernemingen en daarna, na evaluatie, voor vorderingen van particulieren op andere particulieren en van particulieren op ondernemingen. Dat zou echter een gemiste kans zijn voor alle onbetwiste vorderingen van ondernemingen op particulieren. In die laatste categorie vallen

13 Dat is dan nog buiten de notariële akte om, die ook een executoriale titel kan omvatten.

14 Art. 112 lid 1 Grondwet bepaalt: ‘Aan de rechterlijke macht is opgedragen de berechting van geschillen over burgerlijke rechten en over schuldvorderingen.’

15 Zie bijvoorbeeld: Verordening Grenzen tariefmodellen, Verordening Deelneming in gerechtsdeurwaarderskantoren, KBvG Beleidsregel inzake het melden, registreren en publiceren van nevenbetrekkingen en -werkzaamheden van gerechtsdeurwaarders.

waarschijnlijk de grootste aantallen vorderingen. Tegen dit bezwaar kan worden ingebracht dat wanneer wordt genormeerd wat na een ambtshalve toets zou kunnen worden aangepast (te weten rente en kosten) ondanks het ontbreken van de ambtshalve toets door de rechter, de procedure niet nadeliger is voor de schuldenaar dan de verstekprocedure bij de rechter. Van de deurwaarder mag verwacht worden dat hij toetst of sprake is van oneerlijke bedingen, zoals een te hoge rente of te hoge incassokosten. De deurwaarder is een onafhankelijk en openbaar ambtenaar. Bovendien is de procedure met waarborgen omkleed, waarbij de deurwaarder erop toeziet dat aan de schuldenaar de noodzakelijke informatie betekend wordt.¹⁶ De ambtshalve toets – die zorgt voor nóg complexere dagvaardingen – is ingevoerd in het kader van regelgeving vanuit Europa. Deze regelgeving zou een effectieve procedure zoals voorgesteld blokkeren. Dit vind ik een merkwaardig standpunt. Ook vanuit Europa is namelijk de verplichting aan de lidstaten opgelegd om te voorzien in een methode waarmee het relatief eenvoudig is om een executoriale titel te verkrijgen voor onbetwiste geldvorderingen. De voorgestelde procedure voldoet hieraan. Vanuit Europa zelf komen effectieve procedures zoals Small Claims en het Europees Betalingsbevel, die echter enkel in intracommunautair verband van toepassing zijn. Daarnaast zijn er in diverse lidstaten (waaronder Duitsland, Frankrijk en België) reeds effectieve procedures ingevoerd, terwijl ook die lidstaten zich hebben te houden aan de vanuit Europa voorgeschreven ambtshalve toets. Ik meen dus dat de voorgestelde procedure zich ook uitstekend verhoudt met de richtlijnen vanuit Europa en ik nodig een auteur met kennis en ervaring in Europees recht uit om dit standpunt verder te onderzoeken en de uitkomsten ervan in dit tijdschrift te publiceren.

Ten slotte zou gesteld kunnen worden dat de deurwaarder al verschillende petten heeft en verschillende commerciële taken heeft naast de ambtelijke werkzaamheden. De wetgever heeft er bewust voor gekozen om aan de gerechtsdeurwaarder overheidstaken op te dragen en tegelijkertijd zijn

praktijk als ondernemer rendabel te maken. Het argument dat hier genoemd wordt, trekt de uitwerking van deze keuze in twijfel. Daar is echter geen reden toe. Periodiek worden er onderzoeken gedaan en steeds weer is de conclusie dat er geen enkele reden is om aanpassingen te doen aan dit hybride karakter. Een bijzonder argument daarbij is dat het van oorsprong Nederlandse model van deurwaarder als ambtenaar-ondernemer ons beste juridische exportproduct lijkt: een groot deel van de lidstaten in de Europese Unie hebben het model overgenomen. Hetzelfde geldt voor een steeds groter aantal landen buiten de Europese Unie. De taak die de deurwaarder in de nieuwe procedure krijgt, past goed bij de hem bij wet opgedragen taken die hij onafhankelijk moet uitoefenen. Het is de schuldenaar zelf die aan de deurwaarder aangeeft dat hij de vordering van de opdrachtgever van de deurwaarder niet betwist. De deurwaarder informeert de schuldenaar over de gevolgen. Deze rol vervult de deurwaarder dagelijks. Er is geen sprake van een meerwaarde door de inschakeling van een geschillenbeslechter, zoals de rechter. Voor een zorgvuldige voorbereiding van de procedure is het van belang dat rechtspraak en KBvG over dit voorstel met elkaar in gesprek gaan.

De politiek is aan zet

De sleutel voor een goedkopere en effectievere wijze van het verkrijgen van een executoriale titel ingeval van onbetwiste vorderingen, die met de nodige waarborgen is omkleed en zorgt voor ontlasting van de rechterlijke macht, ligt in de handen van de politiek en het nieuwe kabinet. Het is te hopen dat snel tot actie wordt overgegaan.

Dit artikel is afgesloten op 6 oktober 2021.

Over de auteur

Mr. M.R. (Marc) van Zanten

Advocaat bij CMS in Amsterdam en hoofdredacteur van dit tijdschrift.

¹⁶ A.W. Jongbloed, 'Nederland kan wel degelijk iets leren van de invordering van onbetwiste schulden in België', *BER* 2019/58, p. 20-21.